

ZÁHOROVICE

Záhorovice jsou údolní obcí na trase z Uh. Brodu do Bojkovic s možným příjezdem jak po silnici tak po železnici. Obec čítá průměrný stav 1050 obyvatel. Nachází se zde velmi hezká příroda, která velmi elegantně doplňuje hezkou, až kouzelnou tvář obce.

HISTORIE

Historie obce je velmi stará, doložené zápisy svědčí o tom, že existovala již ve XIV. století. První zmínka o Záhorovicích je z roku 1373, kdy zde stál jen dvůr a mlýn. Držitelem byl vladýka Pešík ze Záhorovic. Název obce je odvozen od slova "za horou", tj za lesem. Název obce se stále měnil až do roku 1924, kdy název zůstal ZÁHOROVICE. Od roku 1481 je ves součástí novosvětlovského panství a nastává časté střídání majitelů. Vznikají také vazby k sousední obci Nezdenice jako důsledek společných majitelů obou míst (společný kostel, fara a hřbitov). Záhorovice vždy trpěly pro svou polohu na moravsko-uherském pomezí. Nájezdy Husitů, Tatarů nenechali obec bez újmy (lidi sekali a stínali, mnoho domů i s obyvateli zapálili).

V roce 1604 vypuklo protihabsburské povstání pod vedením Štěpána Bočkaje. Bočkajovci vtrhli podkarpatskými průsmyky na Moravu a ničili a loupili v pohraniční oblasti. Dne 16. 6. 1605 byly vypleněny i Záhorovice. Útrapy, při nichž bylo pobito a zajato velké množství lidí, byly vystupňovány povodněmi, které zničily obilí na polích. Jako kořist byl odvlékán dobytek a k jeho úbytku došlo též v souvislosti s dobytčím morem. Na morovou nákazu zemřelo v roce 1606 rovněž mnoho lidí. Nájezdy se ještě několikrát opakovali až do roku 1709, kdy v obci zůstává pouze 45 usedlíků a 5 pustých domů. Obec se začíná rozvíjet. V roce 1831 přešla přes Záhorovice poražená pruská vojska a nechala zde mrtvého vojína, který zde zemřel na cholera. Zamořil tak obec, kde zemřelo 65 občanů. Tito mrtví jsou pochováni na samostatném hřbitůvku. Tuto událost dodnes připomíná kamenný kříž a tři urostlé lípy.

ZAJÍMAVOSTI

Boží muka

Datace: Druhá polovina 18. století.

Lokalizace: Barokní boží muka u silnice v západní části obce.

Popis: Na čtvercové základně čtyřboká boží muka, členěna na nárožích lesénami a v polovině kordonovou římsou. Spodní část boží muky je prolomena nikami půlkruhově zaklenutými. Nad kordonovou římsou 2 niky, spodní oválná, horní půlkruhově zaklenutá. Hlavní profilovaná římsa nese střechu čtyřbokého stanu, vrchol zdobí dvouramenný kříž.

TURISTIKA

Minerální pramen - Záhorovice

Vývěr kyselky.

Pramen východně na okraji obce, 750 m od kaple pod polní cestou. Vývěrá zde hořečnatosodná kyselka, známá již na konci 16. století. V 18. století zde byly místní lázně.

V Záhorovicích byly dva léčivé prameny. Při kopání na poli v Lánech, které patřilo Jiřímu Prnému, byl objeven silný pramen pěnivé vody zvláštní příchutí a síly. Z počátku nebyl znám její léčivý a blahodárný účinek. Voda tedy byla používána spíše k hospodářským účelům: k pití, ke kynutí těsta (odtud přezvisko záhorovských - pagáčníci, tj. koláčkáři) a k přípravě jídel vůbec, aby se ušetřilo soli a kvasnic. Brzy se stala minerálka svou kvalitou i léčivými účinky středem zájmu celého kraje. Pro její vlastnosti byla zvána kyselkou. Lidé si ji nabírali do džbánku uvázaného motouzu a spuštěného do dutého kmene stromu, v němž byl pramen

zachycen. Lidé této studánce říkaly "KORÁB". Haugvicové se pokusili tento pramen přičlenit ke svým lázním tím, že odebrali pole patřící k usedlosti Jiřího Prného. Ten se odvolal k soudu, spor vyhrál a zároveň učinil obec spolumajitelkou a občanům vyhradil plné čerpací právo. Vodní stav byl jeden sáh a půl střevice. Neměl nadkryt ani odtok. Pramen měl znamenité hodnoty, jimiž se vyrovnal proslulé vodě selterské. Odtud její název "Moravská selterská voda". Chutnala nakysle, měla stálou teplotu, působila osvěživě, podporovala vyměšování všeho druhu, byla lehko stravitelná a co bylo hlavní, nepůsobila změnu krevního tlaku pro svůj nižší obsah kyslíčnicku uhličitého, čímž převyšovala hodnotu vody selterské. Lékaři ji doporučovali při léčení bledničky, žaludečních křečích a těhotenství, nejvíce však při plicních nemocích, úporných katarech, zahlenění a tuberkulóze.

U jiného silně jódového pramene v dolní části vesnice u Olšavy byl roku 1767 zbudován a roku 1847 péčí světlovského hospodářského správce Františka Maškeho opraven lázeňský dům s pěti plně zařízenými kabinkami. Čerpací práce při hledání časem ztraceného vřídla trvaly šest týdnů. Světlovská paní Jindřiška Larisch-Mönnichová dala studnu vyzdít kamenem a pořídit chemický rozbor vody. Pro tyto její zásluhy byl pramen nazván Jindřiščiným. Byla čtyři sáhy hluboká a tři střevice široká. Vodní stav setrval ve výšce dvou sáhů, tři střevice a devíti coulů. Teplota vody v zimě klesla na 6°C a v létě dosahovala 8°C. Voda chutnala kaselkavě, slabě slaně, byla čirá, bez zápachu, lehko stravitelná, podporovala chuť k jídlu, vyměšování moče, léčivě se osvědčila při zácpě a zahlenění žaludku, nemocích cév a při hysterii. Do světa byla odesílána pod etiketou "Záhorovská žaludeční a krční voda". Hospodářskou stránku obou pramenů měl na starosti světlovský správce František Maške, který na požádání minerální vodu o třech vídeňských žejdlících zasílal. Bedna po 24 lahvích i s obalem stála 2 zl. 40 kr. konv. měny. Na dopravu se připlácelo 10 krejcarů. Jednotlivá koupel stála 8 kr. Pro chudé a nemocné byla zdarma. Lázeňská sezona začínala každoročně 1. května. Lázeňský ruch v Záhorovicích utuchal snad též odchodem správce Fr. Maškeho a lepší organizací lázeňské společnosti v Luhačovicích. Roku 1867 byly zrušeny Jindřiščiny lázně a v budově pak byla pánská myslivna. Dlouhodobým majitelem domu byl pak Josef Kramář, který se do obce přistěhoval. Horní pramen byl okolním obyvatelstvem i nadále používán. Na přání hraběnky Larisch-Mönnichové odstranili občané koráb, studánku zvětšili, vyzdili kamennými kvádry a nadkryli střechou. V této úpravě zůstala kyselka až do roku 1913. Kolem roku 1910 se rozmáhala na Bojkovsku nákaza břišního tyfu. Tehdy byla kyselka často navštěvována. Pro udržení její bakteriální bezúhonnosti doporučil doktor Tylich z Bojkovic zdravotním úřadům studnu náležitě opravit. Poslední stavební úprava byla provedena roku 1972 a od té doby už kyselka nezměnila svou podobu.

Zvonice sv. Bartoloměje

Nachází se uprostřed obce. Zvonem se oznamovalo úmrtí spoluobčanů a požáry. Dnešní podobu včetně vnitřních úprav dostala zvonice v roce 1974 po nutné demolici kapličky na

horním konci. V roce 1999 byla elektronicky ozvučena a hlas zvonu oznamuje spoluobčanům poledne a klekání (tzn. 12 a 18 hodin).

Morový hřbitov

V roce 1831 přešla přes Záhorovice poražená pruská vojska a nechala zde vojína, který zde zemřel na cholery. Zamořil tak obec, kde zemřelo 67 občanů. Tito mrtví jsou pochováni na samostatném hřbitůvku, kterému se nepřesně říká Morový hřbitov, ač jde ve skutečnosti o oběti jiné epidemie, a sice cholery. Tuto událost dodnes připomíná kamenný kříž, jehož nápis je dnes nečitelný, a tři urostlé lípy

Modrá voda

Valy - tak je označován kopec nad obcí. Dříve střežil její bezpečnost, ale nyní se mu nepřikládá příliš velká důležitost. V minulosti se lidé domnívali, že je pod ním ukryt poklad nesmírné ceny, ovšem spíše než zlato se nacházejí cenné druhy vyvřelých hornin. Je to především andezit. Kromě toho se zde našly i vzácné krystaly ametystu, amfibolu, augitu, barytu, grafitu, křemene, křišťálu, olivínu, opálu, pyritu a mnoha dalších, které jsou nyní uloženy ve sbírkách Moravského muzea v Brně.

Nikoho tedy asi nepřekvapí, že se o tuto oblast začali zajímat bratři Špiškové, kteří zde otevřeli v roce 1912 kamenolom.

Další kamenolom byl dán do provozu ve 20. letech v lokalitě "SKALKY" též Modrá voda, kde se těžil čedič. Bratři Špiškové se také podíleli na tom, že v roce 1932 byl v obci otevřen drtič na štěrk a výrobu cementového zboží. Po letech byly kamenolomy zavřeny, posléze byl jeden z nich zatopen vodou a v dnešní podobě je znám pod názvem MODRÁ VODA. Po drtiči na štěrk nezůstala ani památka. Připomínají jej už pouze staré fotografie. V obci se nacházely také železorné doly, ovšem i ty jsou již zapomenuty. V dnešní době je Modrá voda hodně vyhledávána turisty jak z blízkého tak i vzdáleného okolí. Překrásné prostředí je opravdu ideální i k delšímu pobytu. Je zde možno stanovat nebo si pouze při návštěvě opéct klobásu a nadýchat se svěžího vzduchu.

Boží muka -	umístěna na soukromém pozemku
Zvonice -	zvonem se oznamovalo úmrtí spoluobčanů a požáry. Dnešní podobu včetně vnitřních úprav dostala zvonice v roce 1974 po nutné demolici kapličky na horním konci. V roce 1999 byla elektronicky ozvučena a hlas zvonu oznamuje spoluobčanům poledne a klekání (tzn. 12 a 18 hodin).
Historické kříže -	pod Pavlackým kopcem - horní konec; u zvonice - střed obce; u Kramárového - Zahrady; na "Kříbě" - v polích; u Grajového - dolní konec
STUDÁNKA KAMÍNKA -	- při cestě na Modrou vodu - Rekonstrukce provedena roku 1998 za pomoci T.O. Modrá voda a 45. oddílu JUNÁK - ZLÍN

kontakt na obec:

PSČ: 687 71

e-mail: obeczahorovice@tiscali.cz

tel.: 572 691 020

ZDROJE

www.zahorovice.cz

www.mikroregion-bojkovsko.cz

Zlínský kraj, města a obce zlínského kraje – vydavatelství Proxima Bohemia s.r.o

LITERATURA

BARTOŠÍKOVÁ, Alena – HOLEČKOVÁ, Marie: *Za studánkami Bílých Karpat*. Nakladatelství MH 2006, s. 104-105

SIROVÁTKA, Oldřich: *Lidové balady na Slovácku*, sv. 2. Práce Slovákckého muzea, Uherské Hradiště 1965

JILÍK, Jiří – Moarch „Miško“ Eveno: *Rebelové proti všednosti*. Ottobre 12, 2003

Alena Bartošíková, nakladatelství Moraviapress Břeclav v roce 2005 (Kdyby hory uměly mluvit, Jak pánu hor zachutnaly mlynářčiny koblíhy)

SPATHOVÁ, Jana: *Nemovitě kulturní památky jižní Moravy*. Sv. 8. Brno 2000, s. 103

RNDr. KUČA, Pavel - RNDr. MÁJSKY, Jozef - Ing. KOPEČEK, František - RNDr. JONGEPIEROVÁ, Ivana: *Chráněná krajinná oblast Biele/Bílé Karpaty*. Ekológia 1992